

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Г. О. Бірта Г. О. Бірта

« 03 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Державний ринковий нагляд»

освітня програма «Товарознавство і торговельне підприємництво»

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
код назва спеціальності

галузь знань 07 Управління та адміністрування
код назва галузі знань

ступінь вищої освіти бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Державний ринковий нагляд»
схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні
кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи
Протокол від «3» вересня 2021 року № 1

Полтава 2021 р.

Укладачі програми: Семенов А.О., доцент, канд. фіз.-мат. наук, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми Товарознавство і торговельне підприємництво спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня бакалавр

Ю.Г. Бургу
« 03 » 09 2021 року

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	5
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	6
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів	9
Розділ 6. Інформаційні джерела	9
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	10

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 - Опис навчальної дисципліни «Державний ринковий нагляд»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки:	<i>Пререквізити:</i> висхідне, базовими для вивчення дисципліни є наступні дисципліни: «Технічне регулювання» «Експертиза нехарчової продукції», «Ідентифікація та методи визначення фальсифікації товарів». <i>Постреквізити:</i> Дисципліна є базовою для вивчення таких дисциплін «Експертиза документів», «Штрихове кодування», «Безпечність товарів», «Декларування товарів».
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни: обов'язкова (варіативна) у відповідності до навчального плану – варіативна	
Курс/семестр вивчення	4/8
Кількість кредитів за ЄКТС / кількість модулів	4/2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: 120 – загальна кількість: 2 семестр 120	
- лекції: 2 семестр 16	
- практичні заняття: 2 семестр 32	
- самостійна робота: 2 семестр 72	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): Екзамен	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин: 120 – загальна кількість: 2 семестр 120	
- лекції: 2 семестр 4	
- практичні заняття: 2 семестр 6	
- самостійна робота: 2 семестр 110	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): Екзамен	

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: знання обмежувальних заходів щодо продукції, яка при її використанні за призначенням або за обґрунтовано передбачуваних умов і при належному встановленні та технічному обслуговуванні становить загрозу суспільним інтересам чи яка в інший спосіб не відповідає встановленим вимогам.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
K02 (ЗК02). Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. K06 (ЗК06). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. K17 (СК05). Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності. K18 (СК06). Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	ПР02. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ПР04. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ПР09. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави. ПР15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Ринковий нагляд та законодавча база

Тема 1. Основні поняття та положення ринкового нагляду

Органи державного ринкового нагляду. Суб'єкти господарювання. Забезпечення безпечності продукції. Суспільні інтереси. Складові ефективної системи ринкового нагляду. Організація ринкового нагляду в країнах ЄС. Базове законодавство у сфері ринкового нагляду. Система моніторингу безпеки продукції та оцінка ризиків продукції на ринку. Відповідальність виробників і розповсюджувачів та інформування споживачів й компетентні органи щодо небезпечної продукції. Фінансові та матеріально-технічні ресурси для здійснення ринкового нагляду. Організація планових та позапланових перевірок. Система відшкодування збитків споживача. Взаємодія з органами стандартизації, сертифікації, акредитації та метрології.

Тема 2. Правові засади ринкового нагляду

Основні засади ринкового нагляду у сфері господарської діяльності. Основні принципи і порядок здійснення ринкового нагляду. Пріоритетність безпеки у питаннях життя і здоров'я. Підконтрольність та підзвітність органів ринкового нагляду. Повноваження органів ринкового нагляду. Види господарської діяльності, які є предметом ринкового нагляду. Підстави для зупинення господарської діяльності. Санкції за порушення вимог законодавства. Перелік порушень, що є підставою для видачі органом ринкового нагляду приписів. Ступені ризику суб'єктів господарювання. Критерії оцінки ступенів ризику від здійснення господарської діяльності. Критерії та періодичність проведення планових заходів ринкового нагляду. Розпорядчі документи про усунення порушень. Відбір зразків продукції. Витрати, пов'язані з відбором, доставкою та проведенням експертизи зразків. Строк проведення експертизи. Оскарження рішень органів ринкового нагляду.

Тема 3. Органи державного ринкового нагляду

Органи ринкового нагляду. Органи, що здійснюють контроль продукції. Рада ринкового нагляду. Оцінка ринкового нагляду. Заходи ринкового нагляду. Обмеження надання продукції на ринку. Вилучення продукції з обігу. Електронний реєстр рішень органів ринкового нагляду. Підготовка та підвищення кваліфікації посадових осіб, які здійснюють ринковий нагляд і контроль продукції. Заходи міжнародного співробітництва у сфері забезпечення безпечності продукції, здійснення ринкового нагляду і контролю продукції.

Тема 4. Повноваження в системі ринкового нагляду

Правові та організаційні засади здійснення ринкового нагляду на відповідність вимогам технічних регламентів. Положення Регламенту 765/2008. Прозорість здійснення ринкового нагляду і контролю продукції. Координованість дій органів ринкового нагляду і митних органів та взаємодія між ними. Додержання прав і захист інтересів суб'єктів господарювання, споживачів під час ринкового нагляду. Відповідальність органів ринкового нагляду, митних органів та їх посадових осіб, які здійснюють ринковий нагляд та контроль продукції. Лабораторії, що здійснюють контроль продукції. Документація, що ідентифікує суб'єкт господарювання. Терміни зберігання документації на продукцію, що введена в обіг для виробника і уповноваженого представника.

Модуль 2

Ринковий нагляд і контроль продукції

Тема 5. Діяльність ринкового нагляду

Принципи ринкового нагляду і контролю продукції. Пропорційність заходів ринкового нагляду. Об'єктивність, неупередженість та компетентність органів ринкового нагляду і митних органів. Координованість дій органів ринкового нагляду і митних органів та взаємодія між ними. Додержання прав і захист інтересів суб'єктів господарювання, споживачів (користувачів). Рівність заходів ринкового нагляду і контролю продукції незалежно від країни походження продукції. Плановість та системність заходів ринкового нагляду і контролю продукції. Забезпечення співпраці між суб'єктами господарювання та органами ринкового нагляду і митними органами. Відповідальність органів ринкового нагляду, митних органів та їх посадових осіб, які здійснюють

ринковий нагляд та контроль продукції, за шкоду, завдану суб'єктам господарювання внаслідок непропорційного та неправомірного застосування заходів ринкового нагляду та контролю продукції.

Тема 6. Порядок проведення перевірок характеристик продукції

Документальні перевірки. Обстеження зразків продукції. Відбір та експертиза (випробування) зразків продукції. Ступінь ризику, який може становити відповідна продукція. Відомості у зверненнях споживачів (користувачів) про захист їх права на безпечність продукції. Планові та позапланові перевірки характеристик продукції. Накази органів ринкового нагляду. Невізнні перевірки характеристик продукції. Декларація про відповідність. Супровідна документація (включаючи інструкцію щодо користування продукцією). Висновки експертиз та протоколи випробувань зразків відповідної продукції. Походження відповідної продукції та її подальший обіг.

Тема 7. Особливості проведення перевірок характеристик продукції

Особливості проведення перевірок характеристик продукції у її розповсюджувачів. Особливості проведення перевірок характеристик продукції у її виробників. Особливості проведення перевірок характеристик продукції за місцем проведення ярмарків, виставок, показів та іншої демонстрації продукції. Відбір зразків продукції і проведення їх експертизи (випробування). Обмежувальні (корегувальні) заходи щодо продукції, яка становить серйозний ризик. Заходи по відношенню до невідповідної продукції (приведення продукції у відповідність, тимчасова та постійна заборона продукції, вилучення продукції з обігу та її відкликання від споживачів). Проведення документальних перевірок. Обмеження надання продукції на ринку. Заборона надання продукції на ринку. Порядок прийняття рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів. Контроль стану виконання рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів.

Тема 8. Продукція та її безпечність

Безпечна і небезпечна нехарчова продукція. Докази безпечності продукції. Досягнення науки і техніки у сфері безпечності продукції. Стандарти України щодо забезпечення безпечності продукції. Принципи відповідальності виробника за дефектну продукцію. Права потерпілого. Права виробника. Строки відшкодування шкоди. Особливості відшкодування шкоди. Відповідальність суб'єктів господарювання. Підстави звільнення суб'єктів господарювання від відповідальності. Відповідальність посадових осіб, які здійснюють ринковий нагляд і контроль продукції. Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення безпечності продукції, здійснення ринкового нагляду і контролю продукції. Міжнародні договори.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4 - Тематичний план навчальної дисципліни «Державний ринковий нагляд»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Ринковий нагляд та законодавча база</i>					
Тема 1. Основні поняття та положення ринкового нагляду					

Лекція 1. 1. Мета ринкового нагляду і контролю продукції 2. Основні поняття ринкового нагляду 3. Основні положення ринкового нагляду	2	Практичне заняття 1,2. Ринковий нагляд і контроль продукції	4	1. Охарактеризуйте державний нагляд і контроль продукції. 2. Які основні складові ефективної системи державного нагляду і контролю. Коротко охарактеризуйте кожну з них. 3. Основні закони ринкового нагляду. 4. Оцінка ризиків продукції на ринку. 5. Функції органів із стандартизації та сертифікації в рамках ринкового нагляду.	9
Тема 2. Правові засади ринкового нагляду					
Лекція 2. 1. Принципи державного нагляду. 2. Законодавча база ринкового нагляду 3. Нормативна база ринкового нагляду	2	Практичне заняття 3,4. Організація ринкового нагляду та здійснення контролю за продукцією	4	1. Які існують дві альтернативи організації ринкового нагляду в країні? Коротко охарактеризуйте кожну з них. 2. Які права має орган державного нагляду під час здійснення контролю за продукцією. 3. Що таке припис і розпорядження органу державного нагляду. 4. Принципи державного нагляду? 5. Показники перевірки при планових заходах ринкового нагляду.	9
Тема 3. Органи державного ринкового нагляду					
1. Повноваження органів державного нагляду. 2. Функції органів державного ринкового нагляду 3. Відповідальність органів державного ринкового нагляду	2	Практичне заняття 5,6. Функції органів державного ринкового нагляду	4	1. З якою метою створюється і функціонує національна інформаційна система ринкового нагляду. 2. Порядок здійснення оцінки ринкового нагляду. 3. Яким чином відбувається реєстр рішень органів ринкового нагляду. 4. Порядок вилучення продукції з обігу. Оформлення документів. 5. Які заходи міжнародного співробітництва у сфері забезпечення безпечності продукції.	9
Тема 4. Повноваження в системі ринкового нагляду					

Лекція 4 1. Права і обов'язки посадових осіб, які здійснюють ринковий нагляд і контроль продукції 2. Відповідальність посадових осіб при здійсненні ринкового нагляду 3. Лабораторії, що здійснюють контроль продукції	2	Практичне заняття 7,8. Здійснення ринкового нагляду і контролю продукції	4	1. Права споживачів під час ринкового нагляду. 2. Додержання прав суб'єктів господарювання. 3. Яка відповідальність органів ринкового нагляду при здійсненні контролю продукції. 4. Порядок оформлення документів при невідповідності продукції при обмеженні її на ринку.	9
<i>Змістовий модуль 2. Ринковий нагляд та контроль продукції</i>					
Тема 5. Діяльність ринкового нагляду					
Лекція 5. 1. Принципи ринкового нагляду і контролю продукції. 2. Оцінка та заходи ринкового нагляду. 3. Продукція, що підлягає ринковому нагляду.	2	Практичне заняття 9,10. Вжиття заходів ринкового нагляду	4	1. Який аналіз проводиться для оцінки ринкового нагляду і ким? Яка його періодичність. 2. Які існують заходи ринкового нагляду щодо контролю нехарчової продукції. 3. Які заходи можуть бути використані в рамках ринкового нагляду по відношенню до продукції. 4. Секторальні плани ринкового нагляду. Характеристика та періодичність здійснення.	9
Тема 6. Порядок проведення перевірок характеристик продукції					
Лекція 6. 1. Планування діяльності щодо здійснення ринкового нагляду 2. Проведення перевірок характеристик продукції.	2	Практичне заняття 11, 12. Перевірка характеристик продукції	4	1. Який аналіз проводиться при документальній перевірці та які документи перевіряються в першу чергу. 2. Сформулюйте порядок обстеження зразків продукції. 3. Які заходи можуть бути використані в рамках ринкового нагляду при зверненні споживачів, щодо якості продукції? 4. Планові та позапланові перевірки характеристик продукції. 5. Декларація відповідності та супровідні документи на продукцію?	9
Тема 7. Особливості проведення перевірок характеристик продукції					
Лекція 7. 1. Особливості проведення перевірок характеристик продукції у її розповсюджувачів. 2. Особливості проведення перевірок характеристик продукції у її виробників 3. Особливості проведення перевірок характеристик продукції за місцем демонстрації продукції	2	Практичне заняття 13, 14. Особливості проведення перевірок в залежності від місця.	4	1. Дати характеристику особливостям здійснення перевірок характеристик продукції за місцем демонстрації продукції. 2. Обмеження надання продукції на ринку. 3. Заборона надання продукції на ринку. 4. Порядок прийняття рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів.	9
Тема 8. Продукція та її безпека					

Лекція 8. 1. Обмежувальні заходи щодо продукції, яка становить ризик. 2. Обмеження надання продукції на ринку. 3. Порядок прийняття рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів.	2	Практичне заняття 15, 16. Поводження з продукцією, що не відповідає вимогам	4	1. Контроль стану виконання рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів. 2. Види обмежувальних заходів відносно продукції, яка представляє ризик для споживача. 3. Які обмежувальні заходи ринкового нагляду, щодо прийняття рішення відносно продукції, яка представляє ризик. 4. Яка інформація зазначається органами ринкового нагляду при вилученні продукції з обігу.	9
Разом:	16		32		72

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (2 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (2 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 6 - Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та підсумковим контролем

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Величко О.М. Основи технічного регулювання і оцінки відповідності : підручник / О. М. Величко, Л. В. Коломієць, Т. Б. Гордієнко. – Одеса : ВМВ, 2013. – 394 с.
2. Салухіна Н. Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : [підручник / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська]. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 426 с.

3. Тіхосова Г. А. Сертифікація товарів та послуг : [навч. посіб. для вузів / Г. А. Тіхосова, О. Ф. Богданова, О. О. Горач]. – Херсон : – Олді-плюс, 2013. – 328 с.
4. Величко О. М. Основи стандартизації та сертифікації : [підручник / О. М. Величко, В. Ю. Кучерук, Т. Б. Гордієнко, В. М. Севастьянов]. – Херсон : – Олді-плюс, 2013. – 364 с.
5. Семенов А.О. Технічне регулювання (Оцінювання відповідності) : навчально-методичний посібник / А. О. Семенов, Г.М. Кожушко, Т.В. Сахно, Л.В. Берлінова. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 134 с.
6. Семенов А.О. Стандартизація та сертифікація продукції та послуг : навчально-методичний посібник / А.О. Семенов, Т.В. Сахно. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 88 с.

Додаткові

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069 “Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд”
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2011 № 1401 «Про затвердження Порядку подання повідомлення про продукцію, яка не відповідає загальній вимозі щодо безпечності продукції, органам державного ринкового нагляду»
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2011 № 1398 «Про затвердження Порядку функціонування системи оперативного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, та подання повідомлень про внесення до неї»
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2011 № 1397 «Про затвердження Порядку функціонування національної інформаційної системи державного ринкового нагляду, внесення до неї відомостей і подання повідомлень»
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2011 № 1407 «Про затвердження Методики вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів»
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2011 № 1406 «Питання реалізації та знищення використаних під час проведення експертизи (випробування) зразків нехарчової продукції, що були відібрані в межах здійснення державного ринкового нагляду»
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2011 № 1400 «Деякі питання захисту права споживачів (користувачів) щодо безпечності нехарчової продукції»
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1017 «Про затвердження Порядку здійснення контролю стану виконання рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів»
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 921 «Деякі питання відшкодування суб'єктом господарювання вартості відібраних зразків нехарчової продукції та проведення їх експертизи (випробування)»
10. Закон України від 02.12.2010 № 2736-VI «Про загальну безпечність нехарчової продукції»
11. Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції»
12. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11.06.2012 №690 "Про затвердження типових форм документів у сфері державного ринкового нагляду".
13. ДСТУ ISO 9001-2009 Системи управління якістю. Вимоги / [Чинний від 2009-09-01]. – К. : Держстандарт України, 2009. – 22 с. – (Державний стандарт України).

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Розроблений мультимедійний курс лекцій з навчальної дисципліни «Державний ринковий нагляд» в програмі Microsoft Power Point. Дистанційний курс доступний за електронною адресою: <<http://el.puet.edu.ua>>.